Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

POLÍTICA SOCIAL

Coordinació: LLADONOSA LATORRE, MARIONA

Any acadèmic 2019-20

POLÍTICA SOCIAL 2019-20

Informació general de l'assignatura

Denominació	POLÍTICA SOCIAL
Codi	101750
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA
Caràcter	

Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
Grau en Treball Social	3	OBLIGATÒRIA	Presencial

Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6
Tipus d'activitat, crèdits i grups	

Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA
Nombre de crèdits	1.8	4.2
Nombre de grups	2	1

Coordinació	LLADONOSA LATORRE, MARIONA
Departament/s	GEOGRAFIA I SOCIOLOGIA
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	60% PRESENCIALS 40% NO PRESENCIALS
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.
Idioma/es d'impartició	CATALÀ
Horari de tutoria/lloc	DIMECRES I DIJOUS : 11 hores

POLÍTICA SOCIAL 2019-20

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
LLADONOSA LATORRE, MARIONA	mariona.lladonosa@udl.cat	7,8	Despatx 3.09 Dimarts de 12.00 a 13.00

Informació complementària de l'assignatura

La proposta docent respon a una organització dels continguts d'acord amb un enfocament sociològic i politològic de l'assignatura, per al compliment dels objectius acadèmics previstos. En aquest sentit, els continguts docents del primer semestre es relacionen amb els de l'assignatura d'Estat del Benestar del segon semetre, i plantegen una primera aproximació als paradigmes teòrics dels règims benestar i els models d'intervenció pública i els seus marcs ideològics. En segon lloc, veurem una proposta més concreta i aplicada per a conèixer els debats actuals sobre Estat del Benestar i política social i en el sí del context europeu.

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Saber situar el Treball Social dins de l'àmbit de la Política Social com a element integrador de l'Estat del Benestar.
- Entendre el paper de les estructures estatals en l'elaboració i l'execució de la Política Social.
- Conèixer la interrelació entre la ideologia i la Política Social.
- Adquirir coneixements sobre el funcionament de la Política Social fora de l'àmbit europeu.
- Compendre els processos de canvi social, polític i econòmic de la Política Social Global.
- Assolir coneixements sobre l'aplicació de les Polítiques Socials en el marc polític espanyol i català.

Competències

- CG1: Desenvolupar capacitat crítica, d'anàlisi i de síntesi.
- CG7: Exercir un aprenentatge autònom i adapatació a situacions noves.
- CT1: Implementar la comunicació oral i escrita en la llengua materna.
- CT3: Utilitzar les TIC en el context professional i capacitat de gestió de la informació.
- CE9: Conèixer els sistemes de l'estat del benestar, les polítiques socials que dsenvolupen i les prestacions que proporcionen..
- CE10: Dominar el conjunt de recursos i sereis socials així com saber determinar llur idoneïtat en funció de les circumstàncies.

Continguts fonamentals de l'assignatura

MÒDUL 1

1. FONAMENTS TEÒRICS DE LA POLÍTICA SOCIAL
1.1. Les polítiques públiques: conceptes bàsics
1.2. L'Estat del Benestar (EB) com a sistema protector

2. CONCEPCIONS TEÒRIQUES DE L'ESTAT DEL BENESTAR
2.1. Les polítiques socials de l'Estat del Benestar
2.2. Drets socials i ciutadania
2.3. Tipologies i característiques dels règims d'EB:

El model de Rodríguez Cabrero: anglosaxó, continental, nòrdic i llati
El model d'Esping-Andersen: liberal, conservador i socialdemòcrata

MÒDUL 2

3. MODELS D'INTERVENCIÓ PÚBLICA I POLÍTICA SOCIAL
3.1. La influència de les concepcions ideològiques en la definició de la política social
3.2. Teories de la justícia distributiva i polítiques de redistribució

4. LA CRISI DE L'ESTAT DEL BENESTAR
4.1. Impacte de l'economia postindustrial en l'Estat del Benestar
4.2. Crisi econòmica i crisi de la política social
4.3. Societats complexes, desigualtats i reptes de les polítiques socials

MÒDUL 3

5. DEBATS ACTUALS DE POLÍTICA SOCIAL
5.1. La cobertura
5.2. El cost d'accés
5.3. El règim de provisió
5.4. Les competències territorials
5.5. El triangle d'actors de la política social

6. LA POLÍTICA SOCIAL A LA UNIÓ EUROPEA
6.1. El model social europeu i la seva evolució històrica
6.2. Principis bàsics de política social europea
6.3. Marc competencial europeu

Eixos metodològics de l'assignatura

El desenvolupament del curs es basarà en el seguiment del grup gran i dels grups mitjans.

Grup Gran: consistirà en l'exposició de continguts i conceptes de l'assignatura a través de la classe magistral impartida per la professora i seguint l'ordre temàtic de l'assignatura.

Grups Mitjans: les sessions serviran per aplicar els coneixements que l'alumnat vagi adquirint en les classes del grup gran a través del seguiment de l'activitat d'avaluació continuada proposada i el seu desenvolupament progressiu i tutoritzat.

- Visualització de materials de suport.
- Debat entre l'alumnat de documents complementaris
- Intervencions de persones amb expertesa en l'àmbit
- Formació metodològica per a la recerca d'informació, anàlisi i elaboració dels treballs
- Control sobre el seguiment del treball a desenvolupar

Les tutories individuals, o en grup, són especialment positives per desenvolupar eines de reflexió, amb l'objectiu de millorar l'ús i maneig de l'anàlisi social en l'exercici del raonament escrit i oral, i l'adquisició de les habilitats d'accés, selecció i anàlisi crític de la informació.

Activitats no presencials:
De les activitats presencials previstes en deriva una tasca individual i grupal de treball personal per al bon assoliment de les competències proposades i assoliment dels continguts teòrics: L'estudi dels continguts fonamentals de l'assignatura, la lectura dels materials complementaris i l'elaboració de raonaments crítics, d'anàlisi i síntesi, com de recerca d'informació complementària, per al compliment de les activitats avaluatives proposades i la superació global de l'assignatura.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

TEMA	ACTIVITAT	MODALITAT	OBJECTIUS	DESCRIPCIÓ	TASQUES ALUMNES
TEMA 1	Exposició teòrica dels continguts	Presencial	Facilitar informació resumida. Promoure la comprensió i motivar el seu estudi	Explicar els conceptes teòrics, respondre dubtes i dirigir l'aprofundiment de l'assignatura	Escoltar, prendre notes, reflexionar i participar amb preguntes o opinió
TEMA 2	Exposició teòrica dels continguts	Presencial	Facilitar informació resumida. Promoure la comprensió i motivar el seu estudi	Explicar els conceptes teòrics, respondre dubtes i dirigir l'aprofundiment de l'assignatura	Escoltar, prendre notes, reflexionar i participar amb preguntes o opinió
TEMA 3	Exposició teòrica dels continguts	Presencial	Facilitar informació resumida. Promoure la comprensió i motivar el seu estudi	Explicar els conceptes teòrics, respondre dubtes i dirigir l'aprofundiment de l'assignatura	Escoltar, prendre notes, reflexionar i participar amb preguntes o opinió
TEMA 4	Exposició teòrica dels continguts	Presencial	Facilitar informació resumida. Promoure la comprensió i motivar el seu estudi	Explicar els conceptes teòrics, respondre dubtes i dirigir l'aprofundiment de l'assignatura	Escoltar, prendre notes, reflexionar i participar amb preguntes o opinió
TEMA 5	Exposició teòrica dels continguts	Presencial	Facilitar informació resumida. Promoure la comprensió i motivar el seu estudi	Explicar els conceptes teòrics, respondre dubtes i dirigir l'aprofundiment de l'assignatura	Escoltar, prendre notes, reflexionar i participar amb preguntes o opinió

Sistema d'avaluació

1. L'assoliment dels continguts teòrics s'avaluarà a través d'un examen final de resposta àmplia a desenvolupar sobre els continguts fonamentals dels quatre temes de l'assignatura (50%). L'avaluació de la prova no es farà desglossant la nota per temes, si no que la superació de l'exercici s'avaluarà globalment. Per tant, no és possible el fraccionament d'aquest exercici d'avaluació. D'acord amb la normativa, aquest exercici d'avaluació tindrà una opció de recuperació si no és aprovat. Les persones que no s'hagin presentat a la primera prova d'examen no poden presentar-se a a l'examen de recuperació. Aquelles persones que vulguin repetir el seu examen amb voluntat de pujar nota poden fer-ho, assumint que si el resultat de la segona prova és inferior a la primera, aquesta segona serà la que constarà com a prova d'avaluació computable.

2. L'assoliment de les competències pràctiques (40%) s'avaluarà a través d'un exercici grupal (5 persones per grup) que s'anirà desenvoluparà al llarg de tot el curs amb la presentació del seu resultat final en format de treball escrit. Tots els membres del grup han de ser presents i participar en les tutoritzacions i seguiment dels seus exercicis per a poder ser avaluats. A través de la constitució de grups de treball, els i les alumnes, podran escollir un documental audiovisual del llistat proposat (és possible fer una proposta pròpia si s'acorda amb la professora i té clara relació amb els continguts de l'assignatura). L'objectiu és realitzar un exercici reflexiu escrit entorn al documental escollit, que demostri la capacitat dels alumens per a desenvolupar una reflexió crítica escrita sobre el tema, i que posi en relació els continguts vistos a l'assignatura, així com diversos materials bibliogràfics acadèmics de referència i suport. El treball es desenvoluparà progressivament, i es pautaran els lliuraments i fases de desenvolupament de l'evidència escrita per parts. Els grups mitjans serviran per al desenvolupament de l'activitat, la guia i l'aprenentatge compentencial. Es duran a termes tutoritzacions de seguiment avaluatives d'aquest procés on es valorarà aprenentatges i coneixements individuals dels integrants del grup, així com de resultat final conjunt. D'aquest 40% de la nota, un 20% referirà al seguiment individual en el treball de grup i un 20% al resultat final presentat conjunt.

3. L'assistència a les classes de grup gran és obligatòria (almenys en un 80% d'aquesta) i hi haurà control d'assistència. El no seguiment presencial de l'assignatura en aquest percentatge mínim obligatori (si no és per un motiu pactat amb la professora o correctament justificat) suposarà no tenir accés a l'avaluació de l'assignatura i constar com a no presentat a les actes d'avaluació. Totes les activitats són de caràcter obligatori.

4. La participació activa i de debat a l'aula (no l'assistència que és obligatòria de per sí) s'avaluarà amb un 10% de la nota final. Participació activa a classe suposa: mantenir una actitud activa i de respecte cap als companys i la professora, atenció activa a la docència i aportació d'idees i dubtes a l'aula, així com foment del diàleg i el debat.

5. L'avaluació global del crèdit es farà d'acord amb el sumatori final de percentatges, essent obligatori un mínim de 5 punts en el seu total per a la seva superació.

6. Avaluació alternativa. Aquelles persones que compleixen els requisits per a realitzar l'avaluació alternativa o, excepcionalment, aquelles que per motius rellevants així ho acorden amb la professora, realitzaran una única prova d'avaluació final a través d'un examen escrit que es durà a terme al mateix temps que l'examen final de la resta de grup, però que serà diferent i de major extensió que el general. El pes de la prova serà del 100% de la nota final i caldrà un 5 mínim per superar-la.

Bibliografia i recursos d'informació

Documentals proposats per a l'activitat avaluativa

Piigs (2017)

La noche cae sobre Grecia. *Fighting Through the Night (*2017)

Renta Básica. *Free Lunch Society: Komm Komm Grundeinkommen (*2017)

El Cercamiento: La democracia presa del Neoliberalismo. *L'encerclement: La démocratie dans les rets du néolibéralisme (*2008)

Frágil Equilibrio (2016)

El Estado del Malestar (2014)

Bibliografia bàsica

Alemán Bracho, C. (Coord.). (2013). *Políticas Sociales.* Cizur Menor: Civitas/Thompson Reuters.

Alonso Seco, J.Mª. (2013). *Política social europea*. Madrid: UNED.

Del Pino, E & Rubio. M.J. (Eds) (2016). *Los estados del bienestar en la encrucijada. Políticas Sociales en perspectiva comparada.* Madrid: Tecnos.

Fantova, F. (2014). *Diseño de políticas sociales. Fundamentos, estructuras y propuestas*. Madrid: CSS.

Montagut, T. (2014). *Política Social. Una introducción*. Barcelona: Ariel Sociología.

Bibliografia complementària

ADELANTADO, J. (coord.). (2000). Cambios en el Estado del Bienestar. Barcelona: Icaria-UAB.

ALEMÁN, C. (2006). Política social y estado de bienestar. Valencia: Tirant lo Blanch.

ANTÓN, A. (2009). Reestructuración del estado de bienestar. Madrid: Talasa.

ARANGO, J., MOYA, D., I OLIVER, J. (Dir.) (2014). Inmigración y emigración: mitos y realidades: Informe anual

de la inmigración en Espanya 2013. Barcelona: CIDOB.

ARRIBAS, F. (2002). La Evasiva neoliberal: el pensamiento social y politico de Friedrich A. Hayeck. Madrid: Centro de Estudios Politicos y Constitucionales.

BECK, U. (2007). ¿Qué es la globalización? Falacias del globalismo, respuestas a la

globalización. Barcelona: Paidós.

BEL, G. i ESTRUCH, A. (2011). "La gestión de los servicios públicos locales:¿por qué se privatizan los servicios públicos y qué efectos tiene la privatización?", Anuario de Derecho Municipal º 5. p.193-205.

BRICALL, J.M. (2013). Cinco ensayos sobre la crisis: y sus consecuencias para el estado del bienestar. Barcelona: RBA.

BURGAYA, J. (2003).El Estado del bienestar y sus detractores: a propósito de los orígenes y la encrucijada del modelo social europeo en tiempos de crisis. Barcelona: Octaedro

CACHÓN, L. (1995). "Estado de Bienestar y capitalismo avanzado" a J. Benedicto y M.L. Morán (eds). Sociedad y política. Temas de sociología política. Madrid. Alianza. p.189-223.

CARDONA, M. i BARONI, M. (Coord.) (2013). Ciudadanía y desarrollo. Albacete: Bomarzo

CASTELLS, M. (2006). La era de la información: economía, sociedad y cultura. Fin del milenio. Volum 3. Madrid: Alianza.

CASTELLS, M. (2016). De la crisis económica a la crisis política: una mirada crítica. Barcelona: La Vanguardia Ediciones

CASTON, P. (2003). Las políticas sociales en las sociedades complejas. Barcelona: Ariel.

CERES (2014). Informe sobre l'evolució de les desigualtats socials a Catalunya. Barcelona: Centre d'Estudis i Recerca Sindicals.

CORD, R. i HAMMOND, D. (2016). Milton Friedman: contributions to economics and public policy. Nova York: Oxford University Press.

DELGADO, M. (2016). Ciudadanismo. La reforma ética y estética del capitalismo. Madrid: Catara.

DE LUCAS, J. (2012). Inmigración e integración en la UE: dos retos para el s. XXI. Vitoria: EUROBASK

DE LUCAS, J. i ANÓN, M.J. (eds.) (2013). Integración y derechos: a la búsqueda de indicadores. Barcelona: Icaria.

DE LUCAS, J. i AÑÓN, M.J (2013). "Sobre el proceso de globalización de la xenofobia y el racismo institucionales", Revista de ciencias sociales º229. p.41-56.

DEL PINO, E. i RUBIO, J. (ed.) (2013). Los Estados del bienestar en la encrucijada: políticas sociales en perspectiva comparada. Madrid: Tecnos.

ESPING-ANDERSEN, G. (1993). Los tres mundos del Estado del Bienestar. Valencia: Edicions Alfons el Magnànim.

ESPING-ANDERSEN, G. (2000). Fundamentos sociales de las economías postindustriales. Barcelona: Ariel.

ESPING-ANDERSEN, G. i PALIER, B. (2010). Los tres grandes retos del Estado del Bienestar. Barcelona: Ariel

ETXEZARRETA, M. et al. (2010). Qué pensiones, qué futuro: el estado de bienestar en el siglo XXI. Barcelona: Icaria.

FRIEDMAN , Milton. (1980) Libertad de elegir. Barcelona. Grijalbo

GALBRAITH, J. K. (1987). La sociedad opulenta. Barcelona: Ariel

GALBRAITH, J. K. (2016). Desigualdad y desequilibrio: la economía mundial antes de la crisis. Barcelona: RBA.

GONZÁLEZ, A (coord.). 2003). La consolidación del estado de bienestar en España: 1993-2000. Madrid.

HARVEY, D. (2007). Breve historia del neoliberalismo. Madrid: Akal.

HARVEY, D. (2014). Diecisiete contradicciones y el fin del capitalismo. Quito: IAEN.

HAYEK, F. A. (1977). Camino de servidumbre. Madrid: Alianza.

HEMERIJCK, A. (2012): "Two or three waves of welfare state transformation?" a N. Mores, B. Palier and J. Palme. Towards a social investment State. Ideas, policies and Challenges. Bristol: Policy Press,

JUDT, T. (2011). Algo va mal. Madrid: Taurus.

KLEIN, N. (2007). La Doctrina del xoc: l'ascens del capitalisme del desastre. Barcelona: Empúries.

LAVOIE, M. (2015). Post-Keynesian economics: new foundations. Cheltenham: Edward Elgar

MARSHALL, T.H. (1998). Ciudadanía y clase social. Madrid: Alianza.

MORENO, F. i BRUQUETAS, M. (2011). Immigració i Estat del benestar a Espanya. Barcelona: Obra Social, Fundació "la Caixa".

MORENO, L. (2012). La Europa asocial: crisis y esta dodel bienestar. Barcelona: Península.

MORENO, L. (2016). Trienio de mudanzas: España, Europa y el mundo, 2013-2015. Madrid: Catarata.

NAVARRO, V. (2000). Globalización económica, poder política y Estado del Bienestar. Barcelona: Ariel.

NAVARRO, V. (2015). Ataque a la democracia y al bienestar : crítica al pensamiento económico dominante. Barcelona: Anagrama.

NAVARRO, V. (2015). Bienestar insuficiente, democracia incompleta : sobre lo que no se habla en nuestro país. Barcelona: Anagrama.

NAVARRO, V. (2015). El Subdesarrollo social de España : causas y consecuencias. Barcelona: Anagrama.

OCHANDO, C. (2009). El estado de bienestar: objetivos, modelos y teorias explicativas. Madrid: Ed.Académicas.

OFFE, C. (1990). Contradicciones en el Estado del Bienestar. Madrid : Alianza Editorial.

OFFE, C. (2016). Citizens in Europe: essays on democracy, constitutionalism and European integration. Colchester : ECPR

O'CONNOR, I. (1981). La crisis fiscal del estado. Barcelona: Peninsula.

PICKETY, T. (2014). El capital en el siglo XXI. Madrid: Fondo de Cultura Económica.

PIKETTY, T. (2014). L'Economia de les desigualtats. Barcelona: Edicions 62.

RAVENTÓS, D. (2012): "La renda bàsica: preguntes i respostes més freqüents", Dossiers del Tercer Sector, núm 20/juny. Barcelona. Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya.

RAWLS, J. (1971). Teoría de la justicia. Madrid, Fondo de Cultura Económica, 1995

REQUEJO, F. (2008). Las democracias: democracia antigua, democracia liberal y Estado de Bienestar. Barcelona: Ariel.

REQUEJO, F. (2009) Desigualtats en democràcia. Les teories de la justícia socioeconòmica al segle XXI. Barcelona: Eumo.

REY, J.L. (dir.) (2015). Sostenibilidad del estado de bienestar en España. Madrid: Dykinson.

RIVAS, A. (2016). Trabajo y pobreza: cuando trabajar no es suficiente para vivir dignamente. Madrid: HOAC.

RODRÍGUEZ CABRERO, G. (2009). "Transformaciones y efectos en las políticas sociales en España desde la perspectiva de la inclusión social" a G. Jaraíz (coord.). Actuar ante la exclusión: Análisis, políticas y herramientas para la inclusión social. Madrid: Cáritas. p.57-85.

RODRÍGUEZ CABRERO, G. (coord.)(2008): "El Estado de bienestar en el contexto del Modelo Social Europeo" a VI Informe Foessa sobre exclusión y desarrollo social en España. Madrid: Fundación Foessa. p.471-486.

ROZAS, J.A. (2013). Hacia la consolidación fiscal: propuestas para la sostenibilidad del estado del bienestar. Santander: Aranzadi.

RUBIROLA, M. (2017). Keynesianismos: una inmersión rápida. Barcelona: Tibidabo Ediciones.

RUIZ-HUERTA, J., AYALA, L., LOSCOS, J. (dir.) (2015). Estado del bienestar y sistemas fiscales en Europa. Madrid: Consejo Económico y Social.

SABATER, J. (2012). L'Estat del Benestar. Present i reptes de futur a Pelegrí, X.

(ed.): Els Serveis Socials a Catalunya. Lleida: Publicacions de la Universitat de Lleida.

SANCHIS, A. D. (2.010). Otra vuelta de tuerca al Estado del Bienestar. Madrid: Tres Cantos.

SOTELO, I. (2010). El estado social: antecedentes, origen, desarrollo y declive. Madrid: Trotta.

TITMUSS, R. (1981). Política social. Barcelona: Ariel.

VAN PARIJS, P. (1991). ¿Qué es una sociedad justa?. Barcelona, Ariel

VAN PARIJS, P. (2011). Just democracy: the Rawls-Machiavelli programme. Londres: ECPR Press.

VAN PARIJS, P. i VANDERBORGHT, Y. (2015). La Renta básica. Barcelona: Ariel